

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Németh Károly

Cím:

Egy Árpádházi herceg csontjai
„papendekli” skatulyájában

Forrás:

Magyarország

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Margitsziget

Idő

1942

Személy

Egy Árpádházi herceg csontjai „papendekli” skatulyájában..

A háború után világraszóló ünnepséggel avatják fel az Árpádházi hercegek mauzoleumát a Margitszigeten

Amiközben a világháború teljes erejével folyik és nemzetünk is a legmeszebbmenően kiveszi részét az új kereszties háborúból, a kultúra szelíd küzdőterein sem adták fel azt a békés harcot tudósaink, amelynek egy szép és talán kevesek által ismert eredményéről számolhatunk be az alábbiakban. A nevezetes kulturális lelet, amelyről beszélni akarunk, szoros összefüggésben van nemzetünk történetének egyik leggyászosabb korszakával: a tatárjárás korabeli eseményekkel.

Figyelemreméltó, hogy a most folyó tudományos munka kiindulási alapja a múlt világháborúba nyúlik vissza, amikor is 1916-ban Bartucz Lajos dr. egyetemi tanár vezetésével a Margit-szigeten különös felfedezésre bukkantak. Az ásatások közben előkerült két horpadt koporsó, amelyeket felbontottak és miután gondosan átvizsgálták azok tartalmát, megállapították, hogy a XV. századból való nők csontjai vannak a koporsókban.

Tekintve azonban, hogy kétségkívül úgy-

nevezett megbolygatott sírokról volt szó, kézenfekvőnek látszott az a feltevés, hogy a koporsók alatt újabb, de valójában régebb eredetű temetkezési helyet fognak majd találni. Tovább folytatták az ásatásokat és egyszerre csak előkerült a romok alól egy rendkívül díszes, dúsan faragott, arany és ezüst veretekkel ellátott tölgyfakoporsó, amelyről rögtön az első látásra nyilvánvaló volt, hogy valamely Árpádházi herceg tetemeit foglalja magába.

A tudományos kutató munka rövidesen kiderítette, hogy a koporsóban, valóban Árpádházi herceg földi maradványai nyugosznak: a tatárjárás idejének szerencsétlen nagy királyának. IV. Bélának unokája, Béla herceg, macsói bán feküdt a koporsóban. A lelet igen beszédesen bizonyította az írott feljegyzéseknek adatait, mert a megmaradt csontok szinte ijesztő eleven-séggel emlékeztettek egy 700 esztendővel ezelőtt a Margit-szigeten lezajlott iszonyatos kimenetelű féltékenységi drámára. A régi írásokból tudnivaló, hogy Béla macsói bán kicsalta a sógora a Margit-szigetre,

ahol hatalmas mulatozásba fogtak, majd amikor a herceg ittas állapotba került, a sógor zsoldosai nekiestek, buzogánnyal, karddal és kelevézzel a szó szoros értelmében felaprították. A 700 esztendősi halotti maradványok koponyája ketté van hasítva a lábszárcsontok pedig négy helyen is eltörték.

A történelmi adatok szerint 1272-ben ölték meg Béla macsói bánt az „Urak szigetén”. Abban az időben ugyanis Urak szigetének nevezték a Margit-szigetet és minden ok megvolt arra, hogy valóban ez legyen a neve. A feltárt leletekből ma már szinte tökéletesen rekonstruálták a sziget akkori berendezését és életét. Ez a sziget, amelynek története a legrégebb időkől, úgyszólván napjainkig szorosan beleilleszkedik az egész magyarság történetébe: — ebben az időben előkelő villáktól és nyaralóktól népes főúri, sőt királyi szórakozó birodalmacska volt. A macsói bán tetemének bizonyágai, valamint az ezzel kapcsolatban feltárt maradványok azt bizonyítják, hogy az akkori politikai élet legfőbb vezetőinek: a hercegeknek és a főnemeseknek amolyan szanatórium féléje volt az Urak szigete, amelynek elbűvölő szépségei tudvalevően már a rómaiakat is megigézték és már a római korban is a legelőkelőbb osztálybeliek üdülőhelye volt.

Amikor a tudományos bizottság, amely óriási felkészültséggel kutattatta a magyar Árpádházi történelem nyomait és emlékeit a Margit-szigeten: — felfedezte a macsói bán tölgyfakoporsóját, Magyarország

benne volt az első világháborúban. Következésképp sem idő, sem pénz, sem egyéb eszköz nem állt rendelkezésre, hogy kellőképp kihasználják és feldolgozzák ennek a felfedezésnek jelentőségét. Így aztán a macsói bán csontjai a Nemzeti Múzeum egyik tisztviselőjének felügyelete alá kerültek és — bármily furcsán hangzik is — több mint másfél évtizeden át két „papendekli” dobozban várták további sorsukat. Végre átkerültek a Néprajzi Múzeumba, ahol már méltóbb körülmények közt őrizték az egykori Árpádházi herceg földi maradványait.

Szükségesnek tartjuk külön kihangsúlyozni, hogy a most előadott történelmi háttér magyarázza meg igazában azokat a szép lehetőségeket, amelyek a magyar illetékes köröknek rendelkezésére állanak e tudományos leletek kellő és méltó feldolgozásával kapcsolatban. Ne feledjük el, hogy ezen a szigeten Árpádházi Boldog Margit királykisasszony is, akinek legendás élete már régóta azt a kívánságot és vágyat ébresztette a nemzet katolikus társadalmában, hogy Boldog Margitot szentté avassák. A szenttéavatási pör tudvalevően már több mint egy évtizede folyamatban van és a nemzetnek igen nagy reményességei vannak, hogy Árpádházi Boldog Margitot szentté avatják.

Tudomásunk szerint a Közmunkatanács már vagy jó tizesztendővel ezelőtt elhatározta, hogy a szenttéavatással párhuzamosan, a világraszóló ünnepségek keretében a többek közt díszes és a régmúlt magyar történelem napjára emlékeztető mauzoleu-

mot építtetne a Margit-szigeten. Ebben a mauzoleumban helyeznék el a macsói bán földi maradványait, de ez az úgynevezet „elhelyezés“ egészen csodálatos, pompás és nagyszabású ünnepség lenne. A most kialakult tervek szerint ugyanis IV. Béla unokáját, a 700 esztendő előtti magyar szertartások szerint temessék el, ami olyan ünnepséget jelentene, aminőre Magyarországon az utóbbi évszázadokban talán nem is volt példa.

Kétségtelen, hogy idegenforgalmi szempontból is nagy jelentősége lenne egy ilyen építkezésnek és a vele kapcsolatos ünnepeknek, mert hiszen ősi magyar korok komor szépsége elevenednék meg ezáltal itt, a magyar főváros szívében.

A tudományos munkát befejezték és — értesülésünk szerint — illetékes helyeken megindultak a gyakorlati kivitelezés előkészületei is, tekintve, hogy a háború befejezése utáni idők egyik legelső nagy és világraszóló kulturális ünnepségének szánják a macsói bán mauzoleumának felavatását, függetlenül a szenttéavatási pör befejezésének időpontjától.

Németh Károly